

**Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 142 straipsnio
apibendrintas paaiškinimas (komentaras)**

142 STRAIPSNIS. Baudas švelninančio teisės akto galiojimas

1. Teisės aktai, kuriais sumažinamos arba panaikinamos baudos, taikomi ir už mokesčių įstatymų pažeidimus, padarytus iki šių aktų įsigaliojimo, jei baudas sumažinantis arba panaikinantis teisės aktas įsigalioja ne vėliau kaip sprendimo, pagal kurį mokesčių mokėtoji naujai apskaičiuojamas ir nurodomas sumokėti mokestis ir (arba) su juo susijusios sumos, priėmimo dieną, o jei mokesčių mokėtojas apskundžia mokesčių administratoriaus sprendimą, – ne vėliau kaip mokestinį ginčą nagrinėjančios institucijos sprendimo priėmimo dieną.

Straipsnio dalies pakeitimai: 2007-07-03 įstatymu Nr. [X-1249](#), 2007-07-03, Žin., 2007, Nr. 80-3220 (nuo 2007-07-19).

Komentaras

1. Jeigu po atitinkamų mokesčių įstatymų pažeidimų padarymo mokesčių mokėtojo atsakomybė **teisės aktu** sušvelninama arba panaikinama, tai numatomas baudas švelninančio **įstatyme teisės akto grįžtamasis** galiojimas ~~atgal~~, t. y. mokesčių administratoriui skiriant baudas, taikomos švelnesnės baudos, nei pažeidimo padarymo metu galiojusios, arba jos išvis netaikomos, jeigu tai numato baudas švelninantis teisės aktas.

Pavyzdys

~~2004-06-10 mokesčių administratoriaus pareigūnas patikrinimo metu nustatė, kad mokesčio mokėtojo pateiktoje deklaracijoje ir buhalterinėje apskaitoje nurodytos ne visos gautos pajamos. Minėtas pažeidimas buvo padarytas 2000 metais, tai pagal tuo metu galiojusią MAĮ 50 str. 2 d. redakciją, mokesčių mokėtoji turi būti priskaičiuojama mokesčio suma ir skiriama 100 procentų mokesčio sumos dydžio bauda. Kadangi pažeidimas buvo nustatytas 2004-06-10, kai galiojantis MAĮ už tokį pažeidimą numato 10-50 proc. dydžio baudą, todėl nors pažeidimo padarymo metu ir galiojo griežtesnė sankcija, 2004-06-10 nustačius 2000 metais padarytą pažeidimą, mokesčių mokėtoji maksimaliai gali būti skirta 50 proc. trūkstamos mokesčio sumos dydžio bauda.~~

2023-05-01 neteko galios MAĮ 139 straipsnio 2 dalies nuostata, numatanti, kad mokesčių mokėtoji skiriama nuo 50 iki 100 procentų priskaičiuotos trūkstamos mokesčio sumos dydžio bauda, jeigu trūkstama mokesčio suma priskaičiuojama dėl mokesčių administratoriaus mokestinio patikrinimo metu nustatytų mokesčių mokėtojo pajamų, kurių gavimo šaltinių mokesčių mokėtojas negali pagrįsti.

Mokestinio patikrinimo metu nustačius, kad mokesčių mokėtojas 2021 metais gavo pajamų, kurių nedeklaravo ir kurių gavimo šaltinių jis negali pagrįsti, mokesčių administratorius 2023-05-15 priėmė sprendimą dėl patikrinimo akto tvirtinimo, kuriuo mokesčių mokėtoji priskaičiavo nesumokėtą mokesčio sumą. Kadangi šis sprendimas priimtas po 2023-05-01 (netekus galios MAĮ 139 straipsnio 2 dalies nuostatoms), mokesčių mokėtoji už mokesčių įstatymų pažeidimus skiriama nuo 20 iki 100 procentų priskaičiuotos trūkstamos mokesčio sumos dydžio bauda.

Pavyzdys parengtas, atsižvelgiant į šias taisykles:

Jeigu asmuo iki MAĮ pakeitimų įsigaliojimo padarė mokesčių įstatymų pažeidimą, tačiau iki MAĮ pakeitimų įsigaliojimo nebuvo priimtas mokesčių administratoriaus sprendimas, pagal kurį mokesčių mokėtojai naujai apskaičiuojamas ir nurodomas sumokėti mokestis ir su juo susijusios sumos (mokesčių mokėtojai apskundus mokesčių administratoriaus sprendimą – mokestinį ginčą nagrinėjančios institucijos sprendimas), po MAĮ pakeitimų įsigaliojimo mokestinės teisinės atsakomybės klausimas sprendžiamas pagal naująsias MAĮ nuostatas, švelninančias atsakomybę (pavyzdžiui, baudas sumažinęs 2022-12-13 įstatymas Nr. XIV-1658, galiojantis nuo 2023-05-01).

Jeigu asmuo iki MAĮ pakeitimų įsigaliojimo padarė mokesčių įstatymų pažeidimą, tačiau iki MAĮ pakeitimų įsigaliojimo nebuvo priimtas mokesčių administratoriaus sprendimas, pagal kurį mokesčių mokėtojai naujai apskaičiuojamas ir nurodomas sumokėti mokestis ir su juo susijusios sumos (mokesčių mokėtojai apskundus mokesčių administratoriaus sprendimą – mokestinį ginčą nagrinėjančios institucijos sprendimas), netaikomos po MAĮ pakeitimų įsigaliojimo naujai įteisintos nuostatos, nustatančios asmens atsakomybę sunkinančias aplinkybes.

~~2. Baudos taip pat neskiriamos už piktybinius mokesčių įstatymų pažeidimus, padarytus iki 2004-04-30.~~

2. Administracinę arba baudžiamąją atsakomybę švelninančio teisės akto galiojimo klausimas sprendžiamas atitinkamai pagal Administracinių nusižengimų kodeksą arba Baudžiamąjį kodeksą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-2312](#), 2016-04-14, paskelbta TAR 2016-04-26, i. k. 2016-10422.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1249](#), 2007-07-03, *Žin.*, 2007, Nr. 80-3220 (2007-07-19)

Komentaras

1. Įstatymų ~~dėl atsakomybės už administracinius teisės pažeidimus galiojimą, kuriuo~~ kuriais švelninama ar panaikinama administracinė atsakomybė, **galiojimo klausimą** dėl atsakomybės už administracinius ~~teisės pažeidimus galiojimą~~ **nusižengimus** reglamentuoja Administracinių ~~teisės pažeidimų~~ **nusižengimų** kodeksas. Baudžiamojo įstatymo, kuriuo švelninama ar panaikinama baudžiamoji atsakomybė, galiojimą reglamentuoja Baudžiamasis kodeksas.

(Pakeista pagal VMI prie FM 2025-01-22 raštą Nr. R-302.)